

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 554/2014-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. septembra 2014 predbežne prerokoval sťažnosti obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom [REDACTED], vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodcovským rozsudkom Obchodného súdu, stáleho rozhodcovského súdu, zriadeného spoločnosťou Obchodný súd s. r. o., Banská Bystrica, sp. zn. OS 41/2014 zo 4. júna 2014, sp. zn. OS 25/2014 z 10. júna 2014, sp. zn. OS 38/2014 zo 6. júna 2014, sp. zn. OS 45/2014 z 5. júna 2014, sp. zn. OS 37/2014 z 5. júna 2014 a sp. zn. OS 42/2014 zo 4. júna 2014 a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti obchodnej spoločnosti [REDACTED], vedené pod sp. zn. Rvp 9309/2014, sp. zn. Rvp 9310/2014, sp. zn. Rvp 9311/2014, sp. zn. Rvp 9312/2014, sp. zn. Rvp 9313/2014 a sp. zn. Rvp 9314/2014 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 9309/2014.

2. Sťažnosti obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

3. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. augusta 2014 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na pokojné užívanie svojho majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) v záhlaví tohto rozhodnutia označenými rozhodcovskými rozsudkami Obchodného súdu, stáleho rozhodcovského súdu, zriadeného spoločnosťou Obchodný súd s. r. o., Banská Bystrica (ďalej len „rozhodcovský súd“ a „napadnuté rozsudky“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka bola napadnutými rozsudkami zviazaná zaplatiť svojim obchodným partnerom prisúdené istiny s prísl.

4. Sťažovateľka v sťažnostiach namietala argumentujúc skutkovými okolnosťami prípadu viaceré pochybenia rozhodcovského súdu v konaní a v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, z ktorých potom následne odvodzovala aj porušenie svojich označených práv.

5. Sťažovateľka, citujúc judikatúru ústavného súdu vzťahujúcu sa na rozhodcovské konanie, bola toho názoru, že zásady formulované rozhodnutiami ústavného súdu dodržané neboli, a preto sa domnievala, že *„je namieste, aby do tohto procesu aktívne zasiahol aj ústavný súd“*, aj keď na Okresnom súde Banská Bystrica podala návrhy na zrušenie napadnutých rozhodcovských rozsudkov, o ktorých rozhodnuté nebolo.

6. Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd rozhodol tak, že
„Základné právo Sťažovateľa na inú právnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo vlastniť majetok podľa článku 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na pokojné užívanie svojho majetku podľa článku 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd označenými rozhodcovskými rozsudkami porušené boli, tieto rozhodcovské rozsudky zrušil a veci vrátil na ďalšie konanie a rozhodol o náhrade trov konania.“

7. Podľa § 31a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“).

8. Podľa § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie veci, ktoré sa uňho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov. Aj keď zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, tak odvolávajúc sa na ustanovenie § 31a zákona o ústavnom súde možno aj v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane citované ustanovenie § 112 ods. 1 OSP.

9. S prihliadnutím na obsah sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 9309/2014 až sp. zn. Rvp 9314/2014 a z ich obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť a taktiež prihliadajúc na totožnosť v osobe sťažovateľky, ako aj rozhodcovského súdu, proti ktorému tieto sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd, aplikujúc citované právne normy, tak, že predmetné sťažnosti spojil do jedného spoločného konania, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Predmetom konania pred ústavným súdom je sťažovateľkou namietané porušenie označených základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu, k porušeniu ktorých malo dôjsť napadnutými rozsudkami rozhodcovského súdu.

13. V súvislosti s napadnutým rozhodcovským rozsudkom ústavný súd upriamuje pozornosť na princíp subsidiarity vyplývajúci z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Zmysel a účel princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú v občianskom súdnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám alebo právnickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio – inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, III. ÚS 133/05, III. ÚS 444/2012).

Z princípu subsidiarity rovnako vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

14. Ústavný súd sa preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosti primárne zameral na to, či ochranu tým právam, porušenie ktorých v súvislosti s napadnutými rozsudkami sťažovateľka namieta v konaní pred ústavným súdom, neposkytuje iný všeobecný súd na základe jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy.

Zo sťažností vyplynulo, že sťažovateľka podaniami zo 17. júna 2014 podala na Okresnom súde Banská Bystrica žaloby o zrušenie napadnutých rozhodcovských rozsudkov, o ktorých dosiaľ nebolo rozhodnuté.

15. Podľa názoru ústavného súdu pokiaľ sa sťažovateľka uvedenými žalobami domáhala zrušenia napadnutých rozsudkov rozhodcovského súdu, iniciovala tým konanie pred všeobecným súdom, ktorý bude oprávnený a povinný rozhodnúť o ochrane jej práv, a preto nie je daná právomoc ústavného súdu v tejto veci konať.

16. Ústavný súd konštatuje, že za daného stavu má sťažovateľka k dispozícii účinný právny prostriedok na ochranu namietaného porušenia jej práv, ktorý aj využila s tým, že v prípade, ak by okresný súd jej žalobám o zrušenie napadnutých rozhodcovských rozsudkov nevyhovел, bude mať možnosť domáhať sa nápravy v opravnom konaní v rámci riadneho inštančného postupu, prípadne a za splnenia zákonom ustanovených podmienok aj využitím mimoriadneho opravného prostriedku (m. m. IV. ÚS 394/2012).

17. V súvislosti s tým je potrebné uviesť, že sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nepredstavuje právny prostriedok nápravy, ktorý možno využiť súčasne popri iných prostriedkoch nápravy, ktoré má sťažovateľ k dispozícii; takúto sťažnosť možno uplatniť iba v tom prípade, ak napriek vyčerpaniu všetkých prípustných prostriedkov nápravy došlo podľa tvrdenia sťažovateľa k porušeniu jeho základných práv alebo slobôd (m. m. IV. ÚS 21/02).

18. Ústavný súd nezistil žiadne dôvody na pripustenie výnimky zo zásady, že spravodlivosť konania pred všeobecnými súdmi možno posudzovať len vo vzťahu k právoplatne skončenému konaniu, t. j. ku konaniu ako celku, ale nie k jeho jednotlivým častiam, ako sa sťažovateľka zjavne nesprávne domnievala. Pokiaľ by ústavný súd vecne preskúmal sťažnosť predtým, než o veci samej definitívne rozhodne príslušný súd, mohol by zasiahnuť do rozhodovania všeobecných súdov a nedodrжал by princíp subsidiarity sťažnosti ustanovený v čl. 127 ods. 1 ústavy.

19. Sťažovateľka si preto nemôže vybrať orgán verejnej moci, ktorý jej má poskytnúť ochranu pred namietaným porušením jej práv. Povinnosťou sťažovateľky je vyčerpať všetky právne prostriedky ochrany ňou označených práv, porušenie ktorých namieta, tak ako to umožňuje právny poriadok Slovenskej republiky. Až po ich vyčerpaní a za predpokladu, že by boli splnené ostatné ústavné aj zákonné podmienky, by mohla byť daná právomoc ústavného súdu (IV. ÚS 171/04).

20. Vychádzajúc z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ktorý nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), ústavný súd sťažnosť sťažovateľky po ich predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na ich prerokovanie (podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

21. Keďže ústavný súd odmietol sťažnosti už pri ich predbežnom prerokovaní, bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi uvedenými v ich petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. septembra 2014